

COMPORTAMENTUL POPULAȚIEI ȘI CALITATEA PRIMULUI AJUTOR ÎN CALAMITĂȚI. IMPACT MAJOR ASUPRA ȘANSELOR DE SUPRAVIEȚUIRE A VICTIMELOR ÎN STARE CRITICĂ

Anatolie Bulgac¹, Ivan Petcov^{1,2}, Ina Petcova^{3,4}, Vasile Dumitraș¹, Olga Tumuruc⁵

¹Catedra de medicină militară și a calamităților, USMF „Nicolae Testemițanu”

²Ministerul Apărării al Republicii Moldova

³Catedra de chirurgie, ortopedie și anesteziologie pediatrică „Natalia Gheorghiu”, USMF „Nicolae Testemițanu”

⁴Spitalul Clinic Municipal de boli contagioase de copii

⁵Catedra de limbi moderne, USMF „Nicolae Testemițanu”

Introducere. Provocările majore actuale, evoluția amenințărilor și riscurilor la care este expusă populația la nivel mondial, regional și local, ne impun să fim mai bine pregătiți la toate nivelurile, inclusiv la nivelul comunităților cât și al omului de rând. Instruirea cetățeanului este garanțul protecției personale și prima verigă în lanțul salvării, sporind rata de supraviețuire **Scopul:** Argumentarea perfecționării bazei instructiv-didactice și necesității instruirii populației, echipelor de intervenție, privind comportamentul în situații excepționale și formarea abilităților de acordare a primului ajutor calificat în focarele de dezastre și incidente cu victime multiple. **Material și metode.** Studiul descriptiv-analitic: au fost evaluate sursele deschise Google și sursele de profil medical: PubMed, Medline și Embase, care au identificat peste 600 de articole la tema abordată, dintre care - 410 articole medicale. Au fost selectate 40 articole, care au îndeplinit criteriile de referință (formarea comportamentului adecvat a populației în dezastre, instruirea în primul ajutor, eficiența primului ajutor la locul incidentului, rata de supraviețuire în calamități). **Rezultate.** Studiul efectuat a stabilit avantajele pregătirii cetățeanului și a echipelor de intervenție în focarele calamităților: reacția rapidă și corectă poate face diferența între viață și moarte pentru victimele unei calamități. Prevenirea complicațiilor contribuie la menținerea funcțiilor vitale, până la primirea îngrijirilor medicale avansate. Reducerea riscului de deces, creșterea șanselor de supraviețuire și sprijin eficient pentru personalul medical. **Concluzii.** Instruirea populației și a echipelor medicale face organizarea măsurilor de salvare mai ordonate, stabilește calmul în acțiuni, reduce panica, micșorează timpul necesar de acordare primului ajutor, mărește șansa de supraviețuire a lezaților cu 50%. **Cuvinte-cheie:** Calamitate, comportament adecvat, instruire, primul ajutor, șanse de supraviețuire.

POPULATION BEHAVIOR AND QUALITY OF FIRST AID IN DISASTERS. MAJOR IMPACT ON SURVIVAL CHANCES OF CRITICALLY INJURED VICTIMS

Anatolie Bulgac¹, Ivan Petcov^{1,2}, Ina Petcova^{3,4}, Vasile Dumitraș¹, Olga Tumuruc⁵

¹Department of Military and Disaster Medicine, Nicolae Testemițanu University

²Ministry of Defense of the Republic of Moldova

³Natalia Gheorghiu Pediatric Surgery, Orthopedics and Anesthesiology Department, Nicolae Testemițanu University

⁴Municipal Clinical Hospital for Children's Infectious Diseases

⁵Department of Modern Languages, Nicolae Testemițanu University

Background. Current major challenges as well as evolution of threats and risks factors faced by the population globally (regionally and locally) require a good preparedness at all levels including community and individual ones. Citizen preparedness is the guarantee of personal protection and the first step for survival rate increasement. **Objective of the study.** The objective of the study was: to improve instructive and didactic support tools; to emphasize the need of population training and intervention, team's preparedness regarding behaviors in exceptional situations; to develop skills for providing qualified first aid in disaster zones and incidents with multiple victims. **Material and methods.** The paper can be defined as a descriptive-analytical study: Google open sources and medical data profile such as PubMed, Medline and Embase have been evaluated, identifying over 600 articles on the topic, of which 96 were medical articles. 40 articles have been selected meeting the reference criteria (formation of appropriate behaviors in disasters, first aid training preparedness, effectiveness of first aid during the accident, survival rate in disasters). **Results.** The study established the advantages of citizens and intervention teams training in devastation area: a quick and efficient reaction could make the difference between life and death for victims of a disaster. It was established that disaster preparedness and prevention contributed to maintaining victim vital functions until advanced medical care, reduced the risk of death, increased survival chances, and provided efficient support for medical teams. **Conclusion.** Population and medical teams training makes the organization of rescue measures efficient, settles calmness in actions, reduces panic, shortens the time required for first aid, and increases the chance of survival for injured persons by 50%. **Keywords:** disaster, appropriate behavior, training, first aid, survival chances.